

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 24759/2024
16.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Поповић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Владимир Алишић, адвокат из ..., ради заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 428/24 од 21.08.2024. године, у седници одржаној 16.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 428/24 од 21.08.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови П2 538/23 од 02.04.2024. године, ставом првим изреке, забрањено је туженом да се приближава тужилји на удаљености мањој од 100 м и наложено да се уздржава од приближавања на овој удаљености, све под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, забрањено је туженом да приступа у простор око места становања тужиље на удаљености мањој од 100 м и наложено да се уздржава од приступа у овај простор, све под претњом принудног извршења. Ставом трећим изреке, забрањено је туженом да на било који начин узнемирава тужилју и наложено да се уздржава од сваког дрског, безобзирног и злонамерног понашања које може угрозити њену безбедност, телесни интегритет, душевно здравље и спокојство. Ставом четвртим изреке, одлучено је да се мере заштите од насиља у породици одређују на период од 12 месеци и да могу бити продужаване све док не престану разлози због којих су одређене. Ставом петим изреке, одлучено је да време provedено у притвору као и свако лишење слободе у вези са кривичним делом односно прекршајем урачунава се у време трајања мере заштите од насиља у породици. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужилји на име трошкова поступка плати 96.445,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 428/24 од 21.08.2024. године, ставом првим изреке, жалба тужиле је делимично усвојена и првостепена пресуда преиначена у делу одлуке о трошковима поступка тако што је обавезан тужени да тужили на име трошкова поступка плати износ од још 23.625,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, жалба тужиле је у преосталом делу одбијена, као и жалба туженог и првостепена пресуда у преосталом делу потврђена. Ставом трећим изреке, захтеви странака за накнаду трошкова жалбеног поступка су одбијени.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужиле је поднела одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Супротно наводима ревизије другостепени суд није учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. ЗПП, с обзиром на то да је ценио све битне жалбене наводе туженог којима се оспорава оцена изведених доказа од стране првостепеног суда и дао разлоге за оцену, а нема ни других битних повреда одредаба парничног поступка које могу бити разлог за изјављивање ревизије у смислу члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су након дуже емотивне везе засновале ванбрачну заједницу 2019. године и имају заједничко малолетно дете, ВВ, рођену 2022. године. Током трајања ванбрачне заједнице тужени је према тужили вршио физичко и психичко насиље, тако што је тужилу вређао, говорио јој да је неспособна жена и мајка, да друге жене имају четворо и петоро деце, а тужиле ништа не може да стигне да уради, узнемиравао је, био физички насилан и агресиван, чукао тужилу за косу и стављао јој руку на врат, а све под дејством алкохола, због чега је тужиле морала да потражи лекарску помоћ. Дана 18.10.2023. године поново је дошло до насиља. Тужени се тај дан више пута посвађао са тужилом, јер није хтео да причува дете, како би се тужиле одмориле, због чега је тужиле позвала мајку да јој помогне. Након што је мајка тужиле отишла, тужени је наставио са свађом, након што је тужиле приговорила што пушта дете да само стоји на троседу, плашећи се да ће дете пасти, због чега је тужиле узела дете и ставила га на сунђер за игру на поду и села поред детета на под. Тужени је тада рекао тужили да је неспособна жена, а затим је у једном моменту тужилу, која је седела на поду играјући се са дететом, гурнуо својом десном руком тако да је тужиле пала на под у полулежећи положај, дочекавши се на лакат десне руке, а затим јој ставио отворену шаку руке на врат са предње стране и држао кратко време. Након што је тужилу пустио, тужени је узео дете, држао га и није хтео да га врати тужили, говорећи јој да ће изаћи са дететом из стана, због чега је тужиле узнемирена и уплашена због овог догађаја исти пријавила полицији, након чега је поднета кривична пријава против туженог, изречена му хитна мера и одређено задржавање од 48 часова. Тужиле приликом описаног догађаја није претрпела повреде,

а странке нису имале алкохол у организму. Решењем Основног суда у Старој Пазови Нп 238/23 од 19.10.2023. године продужена је хитна мера и то мера привременог удаљења из стана, привремена мера забране приласка тужили и комуницирање у трајању од 30 дана, до 19.11.2023. године. Решењем Основног суда у Старој Пазови К 767/23 од 20.10.2023. године туженом је одређен притвор у трајању до 18.11.2023. године. Решењем Основног суда у Старој Пазови Кв 1125/23 од 17.11.2023. године одбијен је предлог ОЈТ за продужење притвора и туженом је укинут притвор са налогом да се одмах пусти на слободу и одређена је мера забране приласка, састајања, комуницирања и приласка тужили на удаљености мањој од 100 метара, забрана посеђивања места становања тужиле. Тужиле осећала страх у вези тога како ће се тужени понашати када изађе из притвора, јер је више пута присуствовала његовим изливима беса и љутње, када се осећала угрожено и осећала се незаштићено психички и физички. Након доношења решења о привременим мерама у кривичном поступку и привременој мери одређеној у овом поступку, тужени је тужилу покушао да контактира путем позива са вибер апликације 29.11.2023. године, 01.12.2023. године и 05.12.2023. године, слао је са вибер апликације поруке које су тако програмиране да нестају за 10 секунди. Дана 19.01.2024. године тужени је тужили упутио видео позив са вибера. Тужиле није стигла да прочита поруке пре него што су нестале, а на позив туженог се није јавила, али се због тога уплашила, осећала угрожено, пријавила наведено полицији, а у вези ових инцидената води се и кривични поступак. Тужени је два пута кривично осуђиван и то за кривично дело из члана 204. КЗ (тешка крађа) и члана 348.с тав 3. КЗ (недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и муниције).

Тужиле је завршила гимназију, математички смер, са одличним успехом, по занимању је ..., запослена је у породичној фирми. Од октобра 2023. године живи у породичној кући са малолетним дететом, родитељима и сестром. У почетку везе односи између странака су били складни, међутим након рођења детета, које је имало здравствених проблема у виду слабости мишића и алергије на млеко, тужени је почео да конзумира алкохол, због чега је био агресиван, није се интересовао за дете, које је тужиле морала да води у дечију болницу на вежбе, свађе су биле честе, а све је кулминирало 18.10.2023. године. Тужиле током трајања ванбрачне заједнице није имала сазнања где тужени тачно ради, нити висину његових месечних примања, а дешавало се да дуже време материјално не доприноси потребама домаћинства. Сродници туженог живе у ... и исти дуже времена нису долазили у госте код странака, нити их је тужени контактирао. Тужиле се након завршетка основне школе лечила од депресије и емотивно нестабилног поремећаја личности код психијатра у Београду у Палмотићевој, дужи низ година, а након претрпљеног насиља поново се обратила психијатру и од тада редовно пије прописану терапију. У време догађаја од 18.10.2023. године тужиле није била под психијатријском терапијом, лекаментима, али је одлазила на терапијске групе. Од адолесцентног периода до предметног догађаја, тужиле није имала психичке проблеме, нити је имала халуцинације, бринула се о менталном здрављу. Након одвајања од туженог и преласка у родитељску кућу, излечења детета, психијатар је проценио да је могућа корекција терапије услед смањења лекамената, а тужиле је поново почела да ради и функционише у радној средини. Пред Основним судом у Старој Пазови, Судској јединици у Инђији, води се поступак ради вршења родитељског права у односу на заједничко малолетно дете странака, у ком поступку је одређено вештачење родитељских капацитета странака, одређена привремена мера да се малолетно дете повери тужили на самостално вршење родитељског права, а да дете са туженим одржава контакте у контролисаним условима

у просторијама Центра за социјални рад Инђија, који контакти су започети 14.03.2024. године. Одређивањем привремене мере ради заштите од насиља у породици је позитивно утицало на тужилу и њено психичко здравље, спремна је да се брине о свом менталном здрављу, увиђа значај личне психичке стабилности зарад одржавања родитељске компетенције и личног функционисања у социјалној средини. Тужилу је аутентично испољила страх од понашања туженог, уз исказивања жеље да се заједница са туженим оконча и да више са њим нема контакте. Контакти странака представљају ризик по безбедност тужилу, односно постоји вероватноћа да се насиље понови или ескалира. Мишљење органа старатељства је да је сврсисходно одређивање мера заштите од насиља у породици, како би се тужилу заштитила од даљих ризика, посебно имајући у виду интезитет, трајање и облике насилног понашања којима је тужилу била изложена од стране туженог.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев тужилу, јер су сматрали да понашање туженог критичном приликом према тужилу има обележја насиља у породици у смислу члана 197. став 1. Породичног закона и да изречене мере заштите представљају адекватне и сврсисходне мере којима се могу створити услови за превенцију понављања насиља и обезбеђења спокојства и безбедности тужилу.

По оцени Врховног суда неосновано се ревизијом туженог указује на погрешну примену материјалног права.

Чланом 197. став 1. Породичног закона, дефинисано је насиље у породици као понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство другог члана породице. Карактеристични видови насиља (именовани облици насиља), одређени су ставом 2. истог члана закона, уз одређење да се насиљем у породици сматра и свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање које један члан породице испољава према другом члану породице (неименовани облици насиља).

Насиље у породици подразумева свако понашање које одступа од стандарда уобичајеног опхођења и комуникације са члановима породице, за које да би било квалификовано као насиље у породици није неопходан одређени континуитет (трајност таквог понашања), већ је у одређеним ситуацијама довољан један акт понашања који има карактер насиља у породици. Компоненте насиља у породици и његова суштинска обележја која га јасно разликују од дозвољеног понашања утврђује суд, имајући у виду све објективне и субјективне околности, као и специфичне околности сваког конкретног случаја.

И по оцени Врховног суда, испољено понашање туженог према тужилу 18.10.2023. године, на начин ближе описан у нижестепеним пресудама, представља вршење психичког и физичког насиља. Понашање туженог након одређених мера у кривичном поступку и одређене привремене мере у овом поступку, када је и поред тих мера покушао да контактира тужилу, да је тужилу аутентично испољила страх од понашања туженог, то у таквој ситуацији, а имајући у виду стручни налаз и мишљење органа старатељства да је одређивањем привремене мере ради заштите од насиља у породици позитивно утицало на психичко стање тужилу, да је иста спремна да брине о свом менталном здрављу, да увиђа значај личне, психичке стабилности, због одржавања родитељских компетенција за непосредну бригу о детету, као и због свакодневног функционисања у доменима социјалне средине, при чему код тужилу

постоји евидентан страх да ће се насиље поновити, да се осећа угрожено, то је правилан закључак нижестепених судова да је сврсисходно изрећи мере заштите од насиља у породици у трајању од годину дана. Наиме, имајући у виду све околности овог случаја, изрицање ових мера заштите од насиља у породици неопходно је како би се тужили пружила заштита и обезбедио мир и спокојство за одређени временски период и као такве представљају адекватну меру заштите од насиља према утврђеној врсти и обиму насиља. С тим у вези, правилно су закључили нижестепени судови да то што су одређене мере заштите у кривичном поступку не значи да тужила нема право на породично правне мере заштите прописане Породичним законом, које се остварују у парничном поступку.

Наводима ревизије оспорава се правилна примена материјалног права, а заправо се односе посредно или непосредно на чињенично стање, које по мишљењу туженог није правилно и потпуно утврђено у спроведеном поступку. Међутим, ови наводи нису основани и не доводе у сумњу правилност нижестепених пресуда, у погледу примене материјалног права садржаног у наведеним одредбама Породичног закона, које су нижестепени судови правилно применили одлучујући о одређивању предложених мера заштите од насиља у породици. Стога су неосновани ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права, док оспоравање правилности утврђеног чињеничног стања није разлог за изјављивање ревизије у смислу члана 407. став 2. ЗПП. Осим тога, наводима ревизије се понављају наводи жалбе, које је другостепени суд ценио и правилно закључио да су неосновани.

Са напред наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка, одбијен је, с обзиром на то да исти нису били неопходни, на основу члана 154. став 1. ЗПП, са којих разлога је одлучено као у ставу другом изреке, применом члана 165. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић